

Täysistunto

Torstai 27.9.2018 klo 16.00—18.29

2.3. Suullinen kysymys osakesäästötileistä (Paavo Arhinmäki vas)

Suullinen kysymys SKT 145/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Arhinmäki.

Keskustelu

16.31 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Viime kyselytunnilla aloitimme hiukan keskustelua osakesäästötileistä. Silloin ihmettelin sitä, että miten samaan aikaan, kun eläkeläisten ja työttömien indeksejä jäädytetään, ollaan ottamassa käyttöön jälleen yksi varakkaita suosiva veroetu. Hinnaksi valtiovarainministeriö on arvioinut 160 miljoonaa euroa.

Ministeri Orpo, te vastauksessa sanoitte, ettei osakesäästötili aiheuta veromenetyksiä, koska verot vain lykkääntyvät ja ne maksetaan kyllä sitten, kun rahat nostetaan tililtä. Kuitenkin valtiovarainministeriön omista selvityksistä käy ilmi, että huomattava osa verotuloista jäisi pysyvästi saamatta. Pelkästään ulkomaalaisten osinkojen lähdeverojen kohdalla valtiovarainministeriö on puhunut 56 miljoonan euron mahdollisista menetyksistä. Kysynkin, ministeri Orpo, uudelleen: miten voitte perustella tällaista sijoitustiliä, jonka hyödyt menevät varakkaimmille suomalaisille, sijoituspalveluita tarjoaville finanssitaloille sekä ulkomaalaisille sijoittajille, ja samaan aikaan köyhiltä leikataan edelleen?

16.33 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin lähdetään siitä liikkeelle, että Suomessa on noin 800 000 osakesäästäjää ja piensijoittajaa ja noin 400 000:lla heistä vuotuiset osinkotulot ovat alle 500 euroa. Eli tämä on todellakin tavallisten suomalaisten tapa säästää, ja tällä osakesäästötilillä me haluamme tuoda sen yhä lähemmäksi ja helpommaksi tavalliselle suomalaiselle säästämis- ja sijoitusmuotona. Suomalaisilla pankkitileillä makaa noin 85 miljardia euroa rahaa. Jos me osankin näistä saisimme suunnattua näille osakesäästötileille, niin sillä voisi olla erittäin suuri sekä säästämiseen että kansantalouteen tuleva positiivinen vaikutus.

No, sitten tähän veromenetykseen, johon edustaja Arhinmäki viittaa. Tosiaankin siinä valtiovarainministeriön työryhmäselvityksessä pohdittiin tätä mahdollisuutta, että jos tällainen vastaava sijoitustili olisi ulkomailla, niin silloin näitä veromenetyksiä tulisi. Mutta nyt kun me olemme sen jälkeen tehneet tämän esityksen, niin valtiovarainministeriön käsitys on, [Puhemies koputtaa] että ei ole olemassa ulkolaisia sijoitustilejä, jotka tulisi verotuksessa rinnastaa suomalaiseen tiliin. Eli tämä teidän huolenne näyttäisi olevan turha.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 91/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.34 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te, ministeri Orpo, olette puhunut kansankapitalismista, että tällä autetaan tavallisia suomalaisia palkansaajia sijoittamaan, käymään osakekauppaa. Mietin, että sijoittavatko nyt esimerkiksi ne lastenhoitajat, sairaanhoitajat, joilta te olette leikanneet lomarahoja, 50 000 euroa pörssiosakkeisiin. [Välihuutoja] Osakesäästötilin on myös sanottu antavan kaikille samat edut, jotka rikkaimmat saavat vakuutuskuoristaan. Todellisuus on kuitenkin se, ettei valtaosalla kansasta ole varaa sijoittaa osakkeisiin. Eikö nyt olisi syytä päinvastoin kokonaan luopua näistä vakuutuskuorista ja erilaisista kapitalisaatiosopimuksista, jotka suosivat rikkaimpia, auttavat verosuunnittelussa, ja laittaa kaikki suomalaiset samalle viivalle eikä tehdä niin, että laajentaa, että entistä useampi pystyy välttämään veroja — ne, joilla on varoja sijoittaa pörssiosakkeisiin?

16.35 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä kapitalisaatiosopimukset ja sijoituskuoret, joihin viittaatte ja jotka ovat ennen kaikkea rikkaiden ja varakkaiden ihmisten sijoitus- ja säästämistapa olleet, menevät nyt tässä samassa yhteydessä verolle. Sieltä on käytännössä voinut verottomasti nostaa tuottoja, ja nyt nämä muutetaan tässä samassa yhteydessä. Eli nyt se piensijoittaja pääsee käyttämään samaa instrumenttia, joka tänään on ollut vain rikkaiden ja varakkaiden käytössä. Minusta tämä on iso tasa-arvokysymys.

Mielestäni meidän pitää miettiä myöskin niitä 700 000—800 000:ta suomalaista, ja toivottavasti nyt satojatuhansia lisää, jotka haluavat pienemmistäkin tuloista lähteä säästämään osakkeisiin. Voi yksinkertaisesti käydä sen osakesäästötilin sisällä kauppaa, ja siitä ei tule veroseuraamuksia. Vasta kun ottaa sieltä ulos, pitää maksaa verot. Minusta tämä on erinomainen asia. Meidän pitää ajatella kokonaisuutta ja löytää tällaisia elementtejä, millä autetaan kaikkia suomalaisia.

16.36 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä vakuutuskuoret ja kapitalisaatiosopimukset eivät ole ainoastaan olleet keino kiertää verotusta, ne ovat olleet myös keino piilottaa omaisuutta, ja niitä on epäilty käytettävän myös sisäpiirikauppoihin. Miksi tällaisten annetaan edelleen jatkua? Miksi niitä ei kielletä kokonaan?

Toinen kysymys on se, että kun Ruotsissa on ollut vastaava järjestely, tosin siinä ei ole tätä 50 000 euron ylärajaa, niin katsotaan, mitä Ruotsissa on tapahtunut. Siellä ei ole lisääntynyt tavallisten ihmisten osakkeisiin sijoittaminen. Ruotsissa on ainoastaan lisääntynyt niiden sijoittaminen, joilla on jo valmiiksi ollut iso varallisuus. He ovat alkaneet käyttää tätä verohyötyä hyväkseen. Ja nyt tämä perustavanlaatuinen kysymys on: On hyvä, että ihmiset säästävät, on hyvä, että ihmiset sijoittavat osakkeisiin. Mutta miksi hallitus haluaa tässä tilanteessa, jossa leikataan kaikkein köyhimmiltä, [Puhemies koputtaa] antaa näille varakkaimmille lisää veroetuuksia?

16.37 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä te nyt annatte, edustaja Arhinmäki, väärää kuvaa, koska me pistämme nimenomaan nämä kapitalisaatiosopimukset, sijoituskuoret verolle. Ja ne ovat suomalaisen pank-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 91/2018 vp

kijärjestelmän piirissä, niitä valvotaan hyvin tiukasti suomalaisten valvontaviranomaisten voimin. Eli nyt me tuomme palkansaajan, tavallisen suomalaisen ulottuville vastaavanlaisen instrumentin, joka on helppo, yksinkertainen käyttää. Minusta se on erittäin arvokas asia, että suomalainen talous voi yksinkertaisella tavalla lähteä säästämään, keräämään varallisuutta, miettimään sitä tulevaisuuttaan. Ajatelkaa sitä 85:tä miljardia, joka makaa niillä tavallisilla tileillä. Nyt meillä on antaa näille tavallisten tilien omistajille tällainen instrumentti.

Ja mitä tulee Ruotsiin, niin minun käsitykseni mukaan Ruotsissa on syntynyt kuitenkin tämän SP-tilin myötä satojatuhansia uusia tilejä ja kansan kapitalismi on lisääntynyt, mutta Ruotsissa on ero: siellä ei ole ylärajaa, [Puhemies koputtaa] toisin kuin me säädämme tämän 50 000.

16.38 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä nyt oli semmoinen hiukan harhaanjohtava tieto ministeriltä, että vakuutuskuorien on tarkoitus mennä osittain verolle, vain silloin, kun varoja nostetaan. Niitä voidaan kuitenkin kerryttää lähes loputtomiin ja jakaa sitten edullisesti verotettuna perintönä eteenpäin tai nostaa nykysääntöjen mukaan ulkomailla nollaveron taikka matalan veron maissa, ja tätähän tapahtuu. Jokainen tv-katsoja voi kotona miettiä, että onko minulla se 50 000 euroa sijoittaa tähän. Tosiasia on, [Välihuutoja oikealta] että 4 prosenttia suomalaisista omistaa useamman kuin yhden osakkeen, ja vaikka se mielellään kaksinkertaistuu, niin se on silti 8 prosentin hupia. Eikö teitä, ministeri Orpo, todellakaan hirvitä tämä verotuottomenetyt? Eikö vastuullisempi vaihtoehto olisi sen sijaan, että koko kansan huviksi tarjoatte tätä verovälttelyä, että nykyisin nollaverotetut ulkomaiset rahastot ja säätiöt maksaisivat pienen veron, mukaan lukien yhdistykset ja ammattiliitot, ja että vakuutuskuoria kohdeltaisiin samalla tavalla kuin suoria sijoituksia, niin kuin tehdään Yhdysvalloissa? Valtio saisi lisää verotuloja, joita voitaisiin antaa [Puhemies koputtaa] alennettuna osinkoverona, eikä [Puhemies: Kysymys!] menettäisi rahaa niin kuin teidän mallissanne. [Ben Zyskowicz: Eikö teitä hirvitä antaa väärää tietoa ihmisille?]

16.40 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuultiin taas totuutta, mutta ensinnäkin lähdetään liikkeelle siitä, että kapitalisaatiosopimuksia ja sijoituskuoria ei laitettu viime kaudella verolle. Ja mistäs puolueesta silloin olikaan valtiovarainministeri? [Eduskunnasta: Oi oi oi!] Nythän me teimme tämän muutoksen, eli kun sijoituskuoresta tai kapitalisaatiosopimuksesta nostaa varoja, niin silloin sitä verotetaan pääoman ja tuoton suhteessa. Minusta tämä on erittäin oikeudenmukaista. Mitä pahaa siinä on, edustaja Harakka, jos 700 000—800 000 suomalaista säästää, varautuu tulevaan ja me annamme heille hyvän instrumentin tähän? Ja kyse on silloin myöskin siitä ahkerasta suomalaisesta keskiluokasta. Ahkerasta suomalaisesta keskiluokasta, joka ansaitsee tämänkaltaisia välineitä sen oman varallisuutensa hoitoon, sellaisia välineitä, joita on tänä päivänä varakkaimmilla. Ja jos tämä maa säästää ja käyttää ne pääomat järkevästi, niin se on pääomaa, joka tuottaa investointeja, joka tuottaa työpaikkoja ja tuo vaurautta.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Kankaanniemi, lisäkysymys. Sen jälkeen siirrymme vauvoihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 91/2018 vp

16.41 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset suhtautuvat tähän osakesäästötiliajatuksen ja -malliin sinänsä ihan positiivisesti. Uskon, että hyväksymme sen, mutta yksityiskohtia tietysti joudutaan sitten punnitsemaan, niin kuin aina. Sekin on erinomainen asia, että ikään kuin laiskoja varoja, jotka ovat nollakoroilla tuolla tileillä, saadaan aktivoitua — se on hyvä tavoite.

Kysymys herää siitä, menevätkö nämä osakesäästötilille tulevat varat vain suurten pörssi-yhtiöitten hyväksi vai onko löydettävissä malli, jonka mukaan niitä voitaisiin saada uusiin startup-yrityksiin ja innovatiivisiin uusiin kohteisiin.

16.42 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lähtee liikkeelle, ja lakiesitys tulee pitämään sisällään esityksen liittyen nimenomaan listattujen yritysten osakkeisiin kohdistuvaan sijoittamistoimintaan. Minä ajattelin tämän laajemmin niin, kuten kuvasin aikaisemmin, että tällä me saamme sitä laiskaa pääomaa liikkeelle — käytitte hyvää termiä — eli laiskaa pääomaa liikkeelle tulemaan suomalaisten yritysten käyttöön. Toivottavasti tästä löytyisi potkua myöskin siihen, että suomalaiset yritykset lähtisivät listautumaan. Esimerkiksi Ruotsissa yrityksiä listautuu joka vuosi moninkertainen määrä Suomeen verrattuna. Se, että sitä pääomaa löytyisi silloin nimenomaan suomalaisilta, tukee sitä suomalaista omistajuutta, kansankapitalismia. Uskon, että näillä instrumenteilla syntyy enemmän tuottoja, joita voidaan sitten taas kanavoida näihin listaamattomiin, pieniin ja kasvuyrityksiin.

Kysymyksen käsittely päättyi.